

samhet och försigtighet, som varit af nöden, blifvit af befälet och servisen behörigen iakttagen, med hvad mera som till fullständig upplysning rörande vederbörandes dervid iakttagne förhållande i tjensten lända kan;

b.) att Öfverstyrelsen bör hos Kejslerliga Senaten uppgifva huruvida icke varuegare framdeles kunde beredas tillfälle att, der de sådant önska antingen omedelbart efter tågens ankomst till destinationsorten eller åtminstone ännu samma dag utfå det å jernvägen transporterade fraktgodset, utan afseende å hvad tid af dygnet tåget framkommer;

c.) att, då erfarenheten visat lättheten af godstågens antändning, under gång, Öfverstyrelsen åligger hos Kejslerliga Senaten uppgifva och föreslå de åtgärder och försigtighetsmått Öfverstyrelsen anser blifva erforderlige till minskande framdeles, i synnerhet under den torra, årstiden, af faran för godsvagnarnes samt de vid vägen befintlige byggnader och sädesfälts antändning genom gnistor från lokomotiven,

d.) att Öfverstyrelsen jemväl egde uppgöra och till Kejslerliga Senatens pröfning och stadfästelse insända förslag till fullständigt reglemente för trafiken å jernvägen, hvarvid jemväl bör föreslås huruvida och under hvilka vilkor samt till hvad belopp kronan kan ansvara för det till transport å jernvägen inlemnade godset, samt slutligen

e.) att Öfverstyrelsen i sinom tid skall hos Kejslerliga Senaten anmäla såväl om utgången af förenämnde undersökning och jemväl insända protokollerna deröfver, som angående de åtgärder Öfverstyrelsen i anledning deraf tilläfventyrs kan finna sig befogad vidtaga.

260 J. V. SNELLMAN – A. ARMFELT 27.II 1864 RA, A. Armfelts brevsamling

Högvälborne Herr Grefve!

Värdes förlåta, att jag åter tröttar Högvälborne Herr Grefven med ett långt andragande.

Till Hans Majestät afgår Senatens underdåniga hemställan om förhöjning af räntan på utlåningar, ur Amortissementsfonden från 4 till 5 procent p(æ)r år.

Ehuru denna ränteförhöjning är fullkomligt motiverad, förekommer i omröstningsprotokollet ett afvikande votum, hvori åtskilligt fått en oriktig belysning.

Amortissementsfonden, som nu har en behållning af nära 1 1/2 miljon rubel, är blott till ringa del bildad af f. d. Jordbruks- Manufaktur och Bergverks-fonderna, hvilka hade bestämmelsen att tjena industrin. Sammanlagda beloppet i dessa fonder uppgick nemligen 1859 till endast 295 063 rubel. Men äfven för de fonder, dessa ändamål afsågo, är för närvarande 5 % högst lindrig ränta. Finska Banken, alla publika kassor äfvensom Hypoteksföreningen taga 6 %, Föreningsbanken 7 % inclusive 1 % provision,

Med det Rothschildska lånet är åter ändamålet, de inhemska uppsägbara lånens konvertering fullkomligen vunnet. Men då spanmålsimporten erfordrat ungefär 4 miljoner utländska valutor, så är det klart, att Banken icke kunde behålla något af, hvad å lånet indrogs, utan måste utgifva hela beloppet i Ryska sedlar eller utländska vexlar, mot hvilka spanmålsimportörerna icke kunnat gifva annat än Bankens egna sedlar.

De som tadla lånet och tala om, att ett kreditiv i stället bort upptagas, förstå ingenting. Det är ännu jembförelsevis en småsak, att ett kreditiv dock alltid blir dyrare, än amortissemens lån. Men vid båda skall betalning ske i *utländskt* mynt. När denna betalning skall ske inom kortt tid och till större belopp, blir den derföre, omöjlig i ett land med små eller inga metalliska tillgångar. Då pengarne utlånas åt spanmålsimportörer, fås de af dem åter endast i våra egna *sedlar*. Banken kan omöjligen inlösa dessa till miljoner, och hvar skall då statsverket taga de utländska valutor, i hvilka lånet är uppgjort! Hade i stället för Rothschildska lånet ett kreditiv tagits, så vore vi nu insolventa. Ty det vore äfven omöjligt, att nu omsätta kreditivet till ett amortissemens-lån.

Sanningen angående det Rothschildska lånet är, att det indrogs till 88 5/16 procent, och att alltså den effektiva räntan är ungefär 5 1/10 procent – hvartill dock ännu kommer provision, som likväl fördelad på 42 år gör endast 38/1 000 procent per år. Annuiteten, genom hvilken lånet förräntas och amorteras, utgör beräknad till pari kurs 6 25/1 000 procent. Detta är för våra förhållanden i sanning godt pris.

Af det anförda synes dock, att 5 % vid utlåning ur Amortissemensfonden icke betäcker ens vår verkliga ränta. Bättre än ränteförlust vore visst att använda fonden till lånets betalning. Men enligt kontraktet får afbetalning utöfver utlottningen ske först från 1858. Dessutom kan det ännu länge blifva svårt, att undandraga landet dessa medel; och svårigheten att förvandla ett större belopp till utländsk valuta återstår alltid.

Likväl kunde, om Herr Grefven så lämpligt finner, Senaten bemyndigas att för utomordentliga fall, t. ex. när någon fattig kommun skall med lån understödas, nedsätta räntan till 4 procent.

Ödmjukt beder jag om förlåtelse för, att jag i ifvern att plaidera slutar med början, nemligen med tacksägelse för Högvälborne Herr Grefvens vördade bref af den 17 och 20 dennes.

Uppdraget för Hans Kejs(erliga) Höghet Thronföljaren skall jag söka att med det snaraste utföra. Mycket löpande arbete verkar dock, att jag icke hinner få framställningen färdig så fort som jag ville och kanske borde.

Det vore högst beklagligt, om förslaget till metriskt myntsystem icke skulle gillas. Vi hafva största behof af skiljemynt, som kommer att slås såsnart frågan är afgjord. Det blir då för hela allmänheten kunnigt, att tvärtemot den till Ständerna afgifna propositionen metriskt system icke fått i myntet införas. Det skulle få utseendet af endast en nyck att i denna småsak inlägga en politisk betydelse.

Men äfven i detta hänseende kan sägas, att väl också i Ryssland metriska systemet kommer att införas förr eller senare, och att då likhet i mynt mått, mål och vikt kommer att ega rum i båda länderna åtminstone sålunda, att det enas utgör jemna decimaldelar af det andras. Skulle då för Ryska myntet antagas någon annan till ändamålets vinnande tjenligare legering, än den af oss föreslagna – hvilket föga är troligt – så blefve en dermed öfverensstämmande ändring i vårt mynt lätt utförd, emedan afvikelsen *kan* blifva endast nominel, utan betydelse för praktiken.

Hans Majestäts bröstbild på mynten skulle träda i stället för Finska vapnet – och det bevisar väl, att ingen separatistisk tendens är i fråga.

På det varmaste får jag därför hos Herr Grefven förorda denna angelägenhet och framhårdar med djupaste vördnad

Högvälborne Herr Grefvens
aldraödmjukaste tjänare
Joh. Vilh. Snellman

Helsingfors den 27 Februari 1864.

261 LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE I ANLEDNING AF PROPOSITIONEN ANGÅENDE TRYCKFRIHET

HUB, JVS handskriftssamling

10

Förslaget till förordning angående tryckfrihet i Finland var, såsom allmänt torde vara bekant, af Senaten till Hans Majestäts pröfning hemställt, redan då Landtdagen sammanträdde. Den Nådiga propositionen i ämnet åter är daterad den 4 Januari d«etta» å«r».

För hvar och en, som icke afsagt sig skyldigheten att betänka, hvad som för pressfrihetens i landet bestående kan ligga inom möjlighetens gräns, borde redan sammanställningen af dessa data vara en tillräcklig maning, att inskränka anspråken till det för denna frihet nödvändiga.

20

Detta nödvändiga är: *lag och domstols afgörande*. Och Propositionen vidhåller detta med den orubbligaste konsekvens.

Men Lagutskottet har i sitt betänkande visat sig obesväradt af sagde uppmaning till vis besinning.

Det kan icke bestridas: pressfrihet finnes först då, när *allt*, utom direkta upmaningar till lagbrott, *kan tryckas utan allt ansvar* – utan beifran och straff.

30

Sådant är förhållandet i England, der de blodiga lagarne mot tryckfrihetsbrott äro förgättna, emedan åtal, aldrig sker; sådant i Nordamerikas Förenta Stater, der blott massan skipar sin rättvisa öfver tidningarne genom att förstöra pressarne och kanske tjära och fjedra redaktörerna, sådant snart nog i Sverge, der sällan en jury fäller, oakadt lagbrottet är uppenbart, och der dess dom, när den faller, träffar endast en med några kannor bränvin köpt »ansvaring» – »murariarbetaren Dahlhammar» & consortes.

Lagutskottet har ansett, att äfven i detta land steget med ens skall tagas ut.

40

Det kan icke sägas, att icke Utskottets åsigt i princip är den rätta. Det kan endast dragas i betänkande, om det verkligen är öfverensstämmande med, hvad man af lagstiftaren i detta land, i denna tidpunkt, kan begära, att yrka på principens omedelbara förverkligande.

Man måste antaga, att det är allvar deri, då Utskottet, för att bevisa obehörigheten af den i Propositionen föreslagna kationen för en del tidningars utgifvande yttrar sig: »tillämpad i sina konsekvenser skulle en sådan grundsats påkalla en allmän lag, som gjorde det till en pligt för hvarje medborgare att ställa säkerhet, för att han icke i framtiden kommer att stjäla, eller dräpa, eller begå hvilket annat brott som helst» o. s. v.

50

Det måste antagas, emedan hos ett Landtdagens Utskott icke får förutsättas något yttrande mot bättre vetande.

Men utom Utskottet är det en hvardaglig insigt, att ifrågavarande